

Var det perlemorskyer som fikk Munch til å male Skrik?

De blodrøde skyene på Edvard Munchs bilde "Skrik" har lenge fått forskere til å undres over hvilket naturfenomen som kan ligge bak. Nå er det noen som mener at det er perlemorskyer.

AV KARI MUGAAS | PUBLISERT 28. APR. 2017 | OPPDATERT 10. MARS 2025

Bildet av Skrik som ble malt av Edvard Munch

Skrik ble malt av Edvard Munch på slutten av 1800-tallet.

"Skrik" er Edvard Munchs mest kjente maleri. Det sies at han malte det etter en angstfylt naturopplevelse på Ekeberg i Oslo. Han skrev i dagboken sin om en blodrød himmel og flammende skyer.

I 2004 kom tre amerikanske forskere med en hypotese om at det han så og malte var støv i atmosfæren etter et vulkanutbrudd på Krakatau i Indonesia i 1883.

Vulkanutbruddet førte sannsynligvis til at sterkt røde solnedganger var ganske vanlig i Europa i et par år etterpå. Men nå har norske meteorologer kommet med en ny hypotese. Kan det ha vært perlemorskyer Munch så?

En sjelden hendelse

Svein M. Fikke og Øyvind Nordli er forskerne bak hypotesen. De mener at det Munch opplevde var en engangshendelse, siden han ble så skremt. Værfenomenet forårsaket av vulkanen ville ha vist seg ofte på himmelen i en periode, og dermed ikke vært så skremmende. Perlemorskyer derimot opptrer med ujevne mellomrom, og kunne vært en spektakulær og skummel opplevelse hvis han aldri hadde sett dem før.

Perlemorskyer i skimmer av rosa og blått brer seg over himmelen.

Perlemorskyer har vakre farger og kan sees om morgen og kveld. Foto: Svein M. Fikke.

Perlemorskyer

De sjeldne perlemorskyene kan man se på nordlige og sørlige breddegrader om vinteren. Skyene befinner seg høyt over jordas overflate, ca. 20 - 30km, i stratosfæren.

Perlemorskyer kan ha fantastiske farger og de er veldig ulike andre skyer som ligger nærmere jorda. Ofte kommer skyene når det blåser sterk vind lengre nede. Siden de ligger så langt oppe og nærmere sola er de lettest å se like før soloppgang og like etter solnedgang når det er halvmørkt på bakken.

Andre som levde samtidig med at Munch malte "Skrik" har skrevet om iriserende skyer på himmelen. Iriserende betyr at de har farge.

Kilde: [Pressemelding](#) fra Universitetet i Oslo, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.